ERIDANVS
AD SANCTISS.^MVM D. N.
CLEMENTEM VIII.
PONTIFICEM OPTIMVM MAXIMVM.

Jacobi Baptiſtellæ Veronenſis Carmen.

VERONAE,
Apud Angelum Tamum. 1598.

Fr. Deſiderius Scalea Lector Ord. Prædicat. vidit Eridanum nunc, approbauitque, vt prælo daretur.

Ego Baptiſta Perettus Arc. S. Iohannis in Valle vidi, & ſubſcripſi die 19. Septembris. 1598.

Fr. Aegidius Puſterla Inquiſitor Veronæ.

Ego Andreas Bizochius Vic. in Epiſcopatu Veronæ vidi, & diligenter perlegi &c. propterea ſubſcripſi, & approbaui.

Idem Andreas Bizochius Vic. vt ſupra.

TEMPORE, quo CLEMENS *magni reſerator Olympi*
Eridani auratas victor conceſſit ad vndas,
Ad latas epulas cunctos Rex maximus amnes,
Oenotriæ quicunque rigant culta arua, vocauit;
Imperio cuius fluuij parere parati
Actutum ad Regis pendentes pumice ſedes
Vndique concurrunt; euinctus tempora lauro
Huc Tyberinus adit; rapidus mox aduenit Arnus,
Hunc Atheſis ſequitur; poſt ſe ſe Mincius infert;
Vtque omnes venere; hilari pater optimus illos
Excipit hoſpitio; vitreiſque accumbere menſis
Ordine quemque iubet; præſtanti corpore Nimphæ
Dant manibus primum fontes, & lintea præbent;
Expediunt Cereris mox plenis dona caniſtris.
Pars in fruſta ſecant Varioſque, Lupoſque voraces.
Pars pateris magnis ſpumantia vina coronant.
At cum expleta fames, extinctuſque ardor edendi.

Aureus Eridanus ſolio ſic inſit ab alto.
Auſoniæ inuictæ fluuij, gens inclyta magni
Imperij noſtri, non hæc conuiuia vobis
Inſtruxi temere, atque hæc vos ad tecta vocaui;
Lætitiæ at tantæ cupitis ſi diſcere cauſam,
Gaudia ſi quis amor veſtri cognoſcere Regis,
Incipiam, memores vos huc aduertite mentes.
Vrbs illa armipotens, rigido quæ duxit ab ære
Præclarum nomen, rapido quam flumine cingo,
Quam domus Eſtenſis gentis præclara propago
Hectorea domuit multos dominata per annos
Seruitio tandem detraxit colla potentum
Heroum, ac tandem redijt ſine ſanguine, & armis
(Tantus honor ſuperùm veræ pietatis alumnis)
Sub patris Imperium, caræ ſub iura parentis;
Inclytus hinc CLEMENS, magni cui ſceptra Tonantis
Conceſſa in terris, totum queis temperat orbem,
Lætitia exultans noſtras deuenit ad oras,
Atque triumphanti ſolio deuectus in vrbem.
Dilectam intrauit gemmis ſpectandus, & auro:
O vtinam vobis inuectum mœnia noſtra
Pontificem, fluuij, licuiſſet cernere, & illas
Felices animas, ſancta quas duxit ab vrbe,
Plurimus hic miles, ſagulo qui inſignis, & armis
Rectorem Regum paſſim comitarat euntem,

Hic

Hic qui ſubnixi mentum, crinemque decorum
Mitra; hic qui tyrio fulgentes murice totum
Suſtentant orbem, ſancti decora alta Senatus:
Innumeros proceres, Latij qui ex urbibus huc ſe
Contulerant, tantum cupidi ſpectare triumphum,
Cernere erat, ciues complerant ſtrata viarum,
Plaudebant manibus pueri, innuptaque puellæ,
Stabant in muris ſpectacula tanta ſequentes
Attonitis oculis formoſo corpore matres;
Sacra dabant ſonitus excelſis turribus æra,
Certatimque tubæ, & palmis percuſſa ſonabant
Tympana; flammiferum ſimulantia fulmen ab altis
Mœnibus horrificis bombis tormenta tonabant.
Ipſæ ædes, ipſæque viæ, templa ipſa Tonantis
Lætitia voces iactabant æthera ad altum:
Ex quo quanta meum pertentent tempore pectus
Gaudia ſi poſſem fluuij percurrere, poſſem
Dicere, quot vireant Tauri ſub ſydere plantæ,
Quot ve mari Lybico ventis agitentur arenæ.
Quare agite ò mecum glauca redimite corona
Tempora, & altiſono certantes carmine magnum
Tollite io fluuij CLEMENTEM, *tollite ad aſtra;*
Totum humero CLEMENS *nutantem ſuſtinet orbem.*
Tunc omnes frontem glauco velamine cincti

Excipiunt carmen concordi voce canentes;
Totum humero CLEMENS *nutantem ſuſtinet orbem:*
CLEMENTEM *referebat ager; referebat & aer.*
Tum pater Eridanus ſequitur, ſed dum canit ille
Cætera turba ſilet, dum vero conticet ipſe
Verba ſui Regis repetit poſtrema canentis.
Dum reget hic populos noſtros, vrbemque beatam
Non nos dira fames, quondam graſſata per omnem
Italiam, glandes coget depaſcere, & herbas;
Non miſeros demens perdet diſcordia ciues;
Non dextram audebit dominorum fallere ſeruus,
Nec premere indigno crudelis diues egenos
Seruitio poterit, fratri non tendet iniquus
Inſidias frater, thalami non iura reſoluet
Fœmina, nec pretio virgo formoſa pudorem
Extinguet, cultos nemo prælabitur agros,
Vicinasvè domos, auro, vitæque viator
Non metuet, placida ſed cuncti in pace quieſcent;
Tollite io fluuij CLEMENTEM, *tollite ad aſtra*
Totum humero CLEMENS *nutantem ſuſtinet orbem.*
Dum vigil hic Paſtor, quo non præſtantior alter,
Paſtoris ſummi magnum curabit ouile;
Aetherei Regis pecudes dum paſcet, & agnos,
Semper erunt frondes, viridantia gramina ſemper,
Et cythiſi, & ſalices, & amantes littora loti;
Non

Non poterunt ouibus ſucum ſubducere fures,
Non tondere pecus, non fuluam carpere lanam,
Non tribuli, aut lappæ, non ſurget noxia Taxus,
Nemo lacus liquidos corrumpet, pabula nemo,
Non ſcabies tentabit oues; non ignea febris
Depaſcet miſeras; procul hinc, procul ite nefandæ
Vicinæ pecudes infectæ corpora tabo:
Per pecus Auſonium ſerpent contagia veſtra?
En capit iſte pedum: denſis vos condite ſiluis,
Condite vos ſpecubus, cœli ſpirabile lumen
Linquite, vel tandem Paſtoris verba vocantis
Audite ò miſeræ, fœlicis ianua ouilis
Omnibus ecce patet; rapido vos ocyus Euro
Huc properate hilares, celeres fugite antra ferarum:
Quid ſtatis trepidæ? Paſtor vos optimus omnes
Suſcipiet iubilans, curabit & vlcera Clemens:
Tollite iò fluuij CLEMENTEM, *tollite ad aſtra;*
Totum humero CLEMENS *nutantem ſuſtinet orbem.*
Dum ſedet, & nauis, lætas quæ ducit ad oras
Fœlices animas victricia ſigna ſequentes
Magnanimus CLEMENS *manibus moderatur*
habenas;
Inſurgant venti, terras hinc turbine, & ingens
Concutiat pelagus Boreas, hinc infremat Auſter,
Vna Eurus, Zefiruſque ruant, & ſedibus imis

 Euer-

Euertant pontum, tollant ad ſydera fluctus,
Non tamen hanc poterunt vndis ſubmergere nauim.
Non poterunt rabidi cæcis illidere ſaxis;
Fœlici hac ſemper tranabit turbida curſu
Aequora, & incolumis (ſcelerata frendeat aula
Tartareus Dæmon, ſpumas agat ore cruentas)
Fulgentis tandem portus intrabit Olympi.
Tollite iò fluuij CLEMENTEM; *tollite ad aſtra,*
Totum humero CLEMENS *nutantem ſuſtinet orbem.*
Trans gelidas Alpes, rapidi trans flumina Rheni
Gens viget armipotens, ac felix vbere glebæ,
Lactea cui ſplendet facies, cui lactea ceruix;
Vnde illam veteres dixerunt nomine Gallam;
Hanc multos annos Hiſpana potentia ſæuo
Vexauit bello, ferro vaſtauit, & igni;
Quod patrias leges pedibus calcarat, & ipſa
Auſa immane nefas violarat iura Tonantis;
At pater hunc CLEMENS *caſum miſeratus acerbum,*
Egregium bello Regem, gentemque ferocem
In priſcos ritus multo ſudore reduxit:
Quin etiam Hiſpanos populos, Galloſque recenti
Sanguine adhuc madidos æterna in fœdera iunxit.
Tollite iò fluuij CLEMENTEM; *tolite ad aſtra:*
Totum humero CLEMENS *nutantem ſuſtinet orbem.*

Rex

Rex ergo inuictus, duris nutritus in armis,
Horrendum belli fulmen, columenque cadentis
Gallorum Imperij, quo non ipſa inclyta tellus
Romula maiorem vidit concurrere in hoſtem,
CLEMENTIS magni ſanctis hortatibus arma
Depoſuit tandem, ſceleratæ & dogmata gentis
Impia deteſtans legem, ritusque ſacrorum
Pontificis ſummi lætus ſuſcepit, & vna
Edixit Regno penitus ſeruentur ab omni,
Propterea extremæ Heſperiæ Rex maximus ille,
Cæſaris Auſtriaci præclaro ſanguine cretus,
Qui Imperijs diues non ſolum vberrima Regna
Europa in magna, Lybicis & poſſidet oris,
Aſt etiam ignota Oceani trans littora, transque
Herculeas metas magna ditione gubernat.
Innumeras gentes penitus noſtro orbe remotas,
Hoſtiles turmas ſubito deduxit ab agro
Gallorum, & placidus bellum crudele diremit.
Tollite iò fluuij CLEMENTEM, tollite ad aſtra:
Totum humero CLEMENS nutantem ſuſtinet orbem.
I nunc Turca ferox, orbi minitare ſuperbum
Seruitium, grauidam ſub leges mitte nefandas
Europam Imperijs, ſcelerato milite comple
Pannonicos agros, populos prędare potentes,
Sterne viros ferro, flammis ac oppida cinge:

Aude

Aude etiam rerum domino, rerumque parenti;
Et ſuperis magnis temerare altaria ſacra.
I contemne Deum, Chriſtumque in prælia poſce;
Nam ſi cum Gallis Hiſpana potentia pacem
Compoſuit veram, ſanxit ſi fœdera certa;
Quid tibi Maumethes vires Orientis, & arma
Profuerint Lybiæ? quid Arabs, Lelegæque feroces?
Non te, qui totum complent formidine Mundum
Militiæ flos ipſe tuæ, virtuſque virorum,
Ianizeri eripient præſenti funere, non te
Ductores poterunt magni defendere, nec quæ
Maumethis demens fallacia numina adoras:
Tollite io fluuij CLEMENTEM, tollite ad aſtra.
Totum humero CLEMENS nutantem ſuſtinet orbem.
Magnanimus CLEMENS delecta robora pubis
Romanæ; atque ipſum iam ſancta in prælia mittet
Aldobrandina clara de gente Nepotem,
Inſignem pietate virum, belloque potentem:
Romulidum vero Rex idem, Cæſar & idem
Auguſtus, magnus, nulli virtute ſecundus,
Armipotens cuius paret Germania ſceptro,
Qui campo perſæpe tuas proſtrauit aperto
Palantes acies, tot qui ſub Tartara miſit
Agmina, quique tuas viduauit ciuibus vrbes,
Nunc totis in te concurret viribus, in te

Otto-

Ottomanne audens audentior irruet ipſe;
Rex in te Hiſpanus, fama qui ſydera tranat
Imperio Oceanum conuertet protinus arma:
Terribiles Gallos iubilans in prælia ducet
Maximus Henricus, quo non præſtantior alter,
Siue haſtam quatiat; diſtrictum ſeu rotet enſem,
Hinc bellator ouans veniet Vincentius heros,
Magnus honos Italûm, Gonzagæ & gloria gentis,
Mantua quo cernit Saturnia ſæcula Rege;
Auſonij hunc equites lecta de pube ſequentur;
Conſurget furijs tum fortis Hetruria iuſtis,
Ac bello egregias acies, animiſque frementes
Mittet, & Vrbinas dux iungere caſtra parabit,
Et venient tandem, venient in prælia tanta
Magnanimi Veneti, veterum præclara propago
Heroum, traxit quos virtus viuida ad altum
Imperium pelagi, & Latij florentia Regna;
Hi quocunque volet tam præſtans arbiter orbis,
Qui gerit in terris æterni ſceptra parentis
Militiæ florem, delectæ & robora gentis
Oenotriæ mittent; turbabunt claſſibus æquor,
Et tua tormentis euertent oppida magnis.
Tollite iò flauij CLEMENTEM, *tollite ad aſtra:*
Totum humero CLEMENS, *nutantem ſuſtinet orbem.*
Heû quid ages tanti belli diſcrimine Turca?

Quo

Quo te proripies? quonam conderis in antro?
Non te ſeruabit fugientem Caucaſus horrens,
Non Rhodope, aut Taurus, non te celabit Imaus.
Eia age rumpe moras, Regna opulenta relinque:
Iam Lybiam, ac Aſiam, præreptaque ſceptra Pelaſgis,
Pontifici rerum domino, ſanctoque Senatu
Tradas, ni toti debes ludibria Mundo:
Jam Scythiam repetas, repetas deſerta Getarum;
Siue Indum, Gangemque ſuper, ſuper æquora Praſſi
Effugias præceps, dum præcipitare poteſtas:
Vos autem properate omnes, properate potentes
Europæ Reges, inuicto milite terras
Complete, armatis lateat ſub claſſibus omne
Adriacum pelagus, præſenti Marte Tyrannum.
Ex Aſia, ac tantis actutum pellite Regnis:
O tandem auſpicijs magni CLEMENTIS *iniquum*
Pellite Maumethem concordi pectore ab oris,
Quas coluit ſummo quondam dilecta Tonanti
Gens Hebræa, Deus quas æthere miſſus ab alto
Delegit patrias, ac ſancta morte ſacrauit.
Nazarem, Betlem ſummi cunabula Regis
Ac ſacras Solimas, ablutum & ſanguine Chriſti,
Caluarium montem, ac ipſi venerabile cœlo
Turcarum è manibus magna virtute Sepulchrum
Eripite ò tandem, rerum queis ſumma poteſtas.

Tolli-

Tollite io fluuij CLEMENTEM, tollite ad aſtra.
Totum humero CLEMENS nutantem ſuſtinet orbem.
Quæ tum percipies Iordanes gaudia, quos tum
Attolles plauſus, quæ lætus carmina dices?
Cum ſanctam Europæ gentem, populoſque beatos,
Cum magnos bello Heroas, cum murice claros
Vrbis Romanæ proceres, orbiſque columnas
Ipſe tuas cernes ſacras concurrere ad vndas:
O nimium cœlo, nimium dilecte Tonanti
Iordanes, alius quis te felicior amnis?
Non te, qui viridem fæcundat flumine pingui
Aegyptum Nilus, rutila non diues arena
Ganges, non Tyberis, non ſum te dignior ipſe:
Tunc tua purpureos effundent littora flores,
Tunc nigræ violæ, tunc mollis amaracus, alba
Lilia tunc ſanctis conſurgent vndique ripis:
Corticibus ſalices ſudabunt balſama glaucis,
Alnus narciſo, carex gaudebit acantho,
Populus & dulci rorabit candida melle:
Agricolæ votis tunc reſpondebit auaris
Læta ſeges, plenis pendebunt vitibus vuæ,
Et curuam in falcem rigidus conflabitur enſis:
Triſtia ſic demum ceſſabunt ſydera cœlo,
Primaque ab integro naſcentur ſæcula mundo.

Tol-

Tollite iò fluuij CLEMENTEM, *tollite ad aſtra:*
Totum humero CLEMENS *nutantem ſuſtinet orbem.*
Hæc pater Eridanus furiata mente canebat,
Quæ mihi mox Atheſis retulit pulcherrimus vndis,
Dum fluuium propter captabam frigus, & auras.

FINIS.